

MOSOLYGÓ VILÁGIRODALOM

PEGAZUS ÉS TÁRSAI II.

Gerincesek. Emlősök

Azt kell mondanunk, hogy Pegazus legnagyobb sikerű utóda az irodalomban a macska. A minap már megemlékeztünk Kisfaludy Károly macskájáról.

Az olasz írók közül Dante, Petrarca, Boccaccio, a franciák közül Chateaubriand, Hugo Victor, Renan, Baudelaire, az angol literatúrában pedig Burns, Kipling és Eliot a nagy macskabarád. Az alábbi két anekdota csak kis csepp az irodalmi cicatörténetek tengeréből.

Feleki Sándor Emlékeim c. kötetében olvassuk:

A nagy író és még nagyobb elbeszélő Dumas »Antoni«-jának fogamzási történetét, a boldogult nagy író ilyenformán beszélt el egyszer egy vig társaságban:

»Tele voltam adóssággal, csak úgy csurgott ki belőlem; otthon nem ülhettem, mert hitelezőim egész nap húzták a csengettyűmön a vészharangot — az utcán nem járhattam, mert minden lépten-nyomon belém botlott egy-egy hitelezőm; én kerültem őket, de ők mindig belém ütözköztek, s nagy okom volt sejtetni, hogy nem éppen véletlenül.

Gondolkozni kezdtem, hogyan csinálhatnék magamból Mohamed koporsóját. Az é s a föld között biztos lehettem volna...

Egy délelőtt hitelezőim kicsengettek — kénytelen voltam gazdátlan kutya módjára kovályogni az utcán; ha nem is voltam kóborló kutya, bolygó zsidó, de mindenképpen üldözött a sors.

Véletlenül a »Porte St.-Martin« színház igazgatójával találkoztam — ennek nem tartoztam egyébbel, mint udvarias-sággal. Hogy miért, azt most sem tudom. — Eppen önhöz indultam — mondá nyájasan.

— Miért?

— Engedjen előbb egyetlen kérdést.

— Tessék.

— Van-e sok pénze?

— Üres vagyok.

— Így beszélhetünk. Egy drámára volna szükségem.

— Versben-e, vagy prózában?

— Prózában.

— Hány felvonásos legyen?

— Ad libitum.

— Mikorra kell?

— Mentől előbb.

— Meglesz!

Erre elváltunk. Neki indultam a »Fau-

burg St.-Antoin«-nak, tárgyat keresve magamban a drámához; de egyik gondolatom rosszabb volt a másiknál. Beestelédett. Amint a járdán ballagok, két vén banya félrészezen tántorgott előttem; macskájokról beszélgettek. Azt mondja a részegebbik: Rámugrott s megkarmolt, — dühbe jöttem és agyonütöttem. — Miért? — kérdi a másik. — Megöltem őt, mert ellentállott!

»Megöltem őt, mert ellentállott!«

...a dráma megszületett a fejemben; Antoni — utolsó felvonása utolsó jelenetek végszava:

Antoni: Megöltem őt, mert ellentállott!

Ismerek olyan kutyakedvelőt, aki célul tűzte ki, hogy könyvtárba összegyűjti a világirodalom valamennyi kutyaregényét, elbeszélését és versét. A vállalkozás majdnem reménytelen, mert az anyag szinte beláthatatlan. Az igazi könyv- és kutya-barát viszont nem ismer akadályokat. Mai utolsó anekdotánk szerény adalék a hatalmas gyűjteményhez. Az alábbi irodalmi kutyahistóriát Gárdonyi Géza jegyezte fel ekképpen:

Egy téli vacsora alkalmával mi ketten Feszty Árpáddal előre felmentünk az emeletre.

Az öreg Jókai ott áll a kék bársony-otthonkában a szoba közepén. A kezében esti hírlapot tart.

— No, halljátok — mondja —, ma olyasmit láttam, amit még sohase. Azt sokszor láttam, hogy a kutya kinyitja az ajtót, de hogy be is csukja, azt még nem hallottam. Ahogy itt ülök és olvasom a lapot, egyszer csak nyílik az ajtó. Odapillantok, hát látom, hogy a Kunó megyen ki. Fölkelek, hogy becsukjam utána, hát már akkor az ajtó szép csendesen visszahajlik, becsukódik. Hát mondjátok: láttatok már valaha ilyet? A kutya értelméről már sokat hallottam, olvastam, de még ezt nem.

Ekkor lép be Jókai Róza. Hallja az utolsó szavakat és mosolyogva kérdi:

— Mi az?

Az öregür neki is elmondja.

— Sajnálom — feleli Róza asszony —, hogy elrontok egy regénytemát, de az ajtót az imént nem a kutya csukta be külről, hanem én.

Bélley Pál